عکس: ابوالفضل نسایی / ایران

بسته ویژه حمایت از صنایع در ۵ بخش آماده شد

شارژ کسب‌وکارها برای ثبات تولید

گزارش

با آنکه دولت تا پیش از جنگ ۱۲ روزه رژیم اسرائیل، سیاست‌گذاری‌های اقتصادی با پیوست عدالت‌محوری و با رویکرد حمایت از تولید و معیشت جامعه در راستای توسعه را اجرایی کرده است حالا توقف جنگ، شرایط ویژه‌ای را برای کشور به وجود آورده، شرایطی که به گفته فعالان و کارشناسان اقتصادی به عنوان یک فرصت از دل یک بحران می‌توان تلقی کرد. سیاست‌گذاران دولتی با همین رویکرد، یک بسته حمایت از تولید را تهیه و تدوین کرده که صنایع کوچک و بزرگ با آرامش خاطر روند تولید را داشته باشند؛ بسته‌ای چند منظوره که از تأمین مواد اولیه تولید تا تأمین رفاه و معیشت دهک‌های مختلف درآمدی را پوشش می‌دهد.

جنگ تحمیل شده، تأثیراتی بر اقتصاد کشور داشته است. نوسانات در روند تولید و افزایش تورم، معیشت مردم را تهدید کرده است و دولت برای مقابله با این چالش‌ها بسته‌ای حاوی ۴۸ برنامه تهیه و تدوین کرده و به منظور ابلاغ به معاون اول رئیس جمهور ارسال شده است.

بسته حمایتی شامل ۴۸ مورد و در دو بخش مجزا طراحی شده است. هدف اصلی آن، جلوگیری از رکود تورمی و بازگشت به روند تولید پایدار است. دولت با این رویکرد، به دنبال کنترل تورم و ایجاد فرصت‌های شغلی برای افراد در سن کار است تا معیشت مردم را بهبود بخشد.

دولت در بسته حمایتی خود چند هدف کلیدی را دنبال می‌کند؛ یکی از این اهداف، افزایش تاب‌آوری اقتصاد از طریق حمایت از صنایع، بویژه صنایع کوچک و خرد است. این اقدام نه تنها به حفظ اشتغال کمک می‌کند، بلکه باعث افزایش مشارکت مردمی و تأمین معیشت دهک‌های مختلف درآمدی می‌شود. تأمین ارز و منابع مالی برای بازسازی واحدها در این بسته در نظر گرفته شده است.

دولت دربسته حمایتی خود، توجه ویژه‌ای به بخش خصوصی دارد، چراکه این بخش می‌تواند در زنجیره تولید تا توزیع اقتصاد نقش مهمی ایفا کند.

تحلیل‌های کارشناسی و نظرات فعالان بخش خصوصی می‌تواند زوایای پنهان این بسته را روشن و راهکارهای عملیاتی کردن آن را مشخص کند. بررسی دقیق این بسته حمایتی می‌تواند به دولت کمک کند تا در راستای تحقق اهداف اقتصادی خود گام‌های مؤثری بردارد و شرایط معیشتی مردم را بهبود بخشد.

جزئیات بسته؛ هموار کردن مسیر

معاون وزارت صمت از تدوین بسته حمایت از تولید در ۵ بخش و ۴۸ برنامه مجزا خبر داده است. این بسته شامل بخش‌های مالی، تأمین مالی، ارز، زیرساخت و بازرگانی است و با هدف حمایت از کسب‌وکارها، حفظ معیشت خانوارها و ایجاد فرصت‌های شغلی طراحی شده است.

سعید شجاعی، بخش اول این بسته را با حمایت از کسب‌وکارها و در راستای عدم تعدیل نیروی کار و ایجاد فرصت‌های شغلی مربوط می‌داند: «در بخش مالی با تأکید بر مسائل مربوط به مالیات و تأمین اجتماعی، موضوعاتی نظیر صدور گواهی موقت مفاصا حساب بیمه، تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم، افزایش دوره تقسیط حق بیمه سهم کارفرما بدون دریافت سود بابت مدت افزایش یافته و افزایش مدت زمان ارائه اظهارنامه مالیاتی مورد توجه بوده است.»

معاون برنامه‌ریزی وزارت صمت، هدف دولت از بخش حمایت مالی و تخفیف‌های ویژه را برای ثبات در بازار کسب و کار این‌گونه توضیح می‌دهد: «در بخش تأمین مالی به مباحث مربوط به تنفس سه ماهه یا تقسیط ۱۲ ماهه بدهی‌های سررسید شده، رفع محدودیت‌های ناشی از برگشت چک و تعلیق سه ماهه محدودیت‌های بانکی ناشی از عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات، تسهیل تأمین مالی واحدهای منتخب از طریق خط اعتباری با حداقل وثایق و افزایش ۵۰ درصدی حد اعتباری واحدهای منتخب پرداخته شده است.»

به گفته شجاعی، حمایت‌های مورد تأکید در حوزه ارز شامل تمدید یک ماهه مهلت رفع تعهد ارزی، استمهال یکساله اخذ مابه‌التفاوت ارزی یا ریالی ناشی از تغییر گمرک مقصد، کسر تخلیه تا ۲۰ درصد، تغییر یا نوسان نرخ ارز یا تغییر گروه کالایی یا تأخیر در ترخیص قطعی کالاهای اظهار ورودی شده از تاریخ ۱۴۰۴/۰۳/۲۰ تا اطلاع ثانوی بوده است.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌گوید: «به منظور استمرار تولید و تأمین زیرساخت‌ها بویژه در حوزه حمل‌ونقل و انرژی، حمایت‌های پیش‌بینی شده در بخش زیرساخت مشتمل بر تمدید سه ماهه کلیه مجوزهای کسب‌وکار، تأمین برق، سوخت، گاز و فرآورده‌های نفتی واحدهای منتخب و نیروگاهی، تعیین ۱۰ مرکز لجستیکی جهت ترانزیت کالاها از گمرکات به این مراکز، واردات بنزین و نفت گاز به‌صورت قطعی و بدون ثبت سفارش و تعلیق ۴ ماهه کلیه اقدامات حقوقی، اجرایی و... بوده است.

با توجه به لزوم تأمین اقلام اساسی مورد نیاز خانوار و گلوگاهی در زنجیره تولید، در بخش بازرگانی با تأکید بر موضوعات مربوط به ثبت سفارش و امور گمرکی، حمایت‌ها متمرکز بر تمدید خودکار کارت بازرگانی و کلیه سفارشات و مجوزهای ثبت شده توسط دستگاه‌ها تا ۱۴۰۴/۰۳/۲۰، ترخیص ۱۰۰ درصد کالاهای موجود در گمرکات، ثبت سفارش بدون انتقال ارز برای واردات کالاهای اساسی، ترخیص کالاها با تعرفه استنباطی گمرک و معافیت کالاهای وارد شده به گمرکات از قاعده تقدم تاریخ ثبت سفارش به تاریخ بارنامه است.»

> معاون وزارت صمت از تدوین بسته حمایت از تولید در ۵ بخش و ۴۸ برنامه مجزا خبر داده است. این بسته شامل بخش‌های مالی، تأمین مالی، ارز، زیرساخت و بازرگانی است و با هدف حمایت از کسب و کارها، حفظ معیشت خانوارها و ایجاد فرصت‌های شغلی طراحی شده است

اظهارات بخش خصوصی؛ بسته اثرگذار برای تولید

صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی ایران، می‌گوید: «هیأت رئیسه اتاق ایران نیز با حمایت از این بسته حمایتی، دیدگاه‌های خود را در زمینه اثربخش‌تر اجرا شدن این بسته حمایتی اعلام کردند.»

طبق گفته حسن‌زاده، بخش خصوصی اعتقاد دارد که این بسته حمایتی علاوه بر صنایع بزرگ، شامل حال واحدهای تولیدی کوچک و متوسط در تمامی اقشار جامعه نیز بشود و با هدف حفظ اشتغال این واحدها، نگاه ویژه به آنها صورت گیرد.

حسن‌زاده، افزایش مشارکت مردمی در اقتصاد را ضامن حفظ و تقویت انسجام ایجاد شده می‌داند و می‌گوید: «دولت می‌تواند با بهره‌گیری بیشتر از ظرفیت مردم و بخش خصوصی، گام‌های اثربخشی برای توسعه و آبادانی کشور بردارد.»

محمدرضا بهرامن، نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در گفت‌وگو با پایگاه خبری اتاق ایران آنلاین، می‌گوید: «این بسته حمایتی، بسته جامعی است و می‌تواند برای بخش تولید در کشور راهگشا باشد. این روزها تخلیه بار از گمرکات به صورت مطلوب انجام شده است. تأکید دولت در این بسته بر این است که در آینده نیز بوروکراسی‌های اداری به حداقل برسد تا شاهد رسوب در گمرکات نباشیم. قرارگیری ظرفیت‌های بخش خصوصی برای حل مسائل در کنار دولت تداوم داشته باشد.»

آنچه مشخص است، دولت برای حفظ ثبات اقتصادی و تداوم روند تولید و اشتغال و تأمین معیشت مردم، با تدوین بسته حمایتی و تشکیل کارگروه‌های تخصصی مانند کارگروه زیربنایی برای مقابله با بحران، مسئولیت آنها را برعهده وزارت صمت قرار داده است.

برش

برنامه وزارت کار چیست؟

علاوه بر برنامه وزارت صمت برای کاهش اثرات بحران بر صنایع و بخش تولید، اطلاعات به دست آمده توسط خبرنگار ما نشان می‌دهد که وزارت کار نیز برنامه تدوین شده‌ای برای حمایت از کسب و کارها ارائه کرده است. تمرکز این وزارتخانه در بسته حمایتی خود بیشتر در حوزه یارانه پرداخت حق بیمه برای کارفرمایان و تأمین دستمزد و برخی از هزینه‌ها برای بنگاه‌ها و کسب و کارهای ضعیف بوده است. در حال حاضر خبرهایی مبنی بر خروج نیروی کار و افزایش متقاضیان بیمه بیکاری در بازار کار وجود دارد. بنابراین به نظر می‌رسد که وزارت کار به عنوان متولی جریان‌ساز این بخش نیز به‌زودی با بسته تازه‌ای برای حمایت از کارگران وارد عمل شود.

خبر

مهاجران غیرمجاز چگونه اجاره‌نشین شدند؟

نایب رئیس اتحادیه مشاوران املاک تهران با بیان اینکه برای اتباع خارجی که به طور قانونی اجازه اقامت دارند، اجاره دادن ملک ممنوع نیست اما اجاره ملک به مهاجران غیرقانونی ممنوع است، گفت: «چند سال است نسبت به فعالیت مشاوران املاک که بدون پروانه کسب، کار می‌کنند، هشدار داده‌ایم، چرا که مشاوران املاک غیرمجاز می‌توانند نسبت به اجاره ملک به مهاجران غیرمجاز اقدام کنند.»

به گزارش ایلنا، واقعیت غیر قابل انکار این است که در جنگ ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی علیه کشورمان، یکی از تهدیدات جدی موضوع مهاجران غیر مجاز و تردد آزادانه آنها در سراسر کشور بوده، مسأله مهم این است؛ مهاجران غیر مجاز افغانستانی که ورود آنها از چهار سال گذشته به کشور افزایش یافته، چگونه توانستند علیرغم قوانین سختگیرانه در شهرهای مختلف بویژه پایتخت سکونت داشته باشند. داوود بیگی نژاد، نایب رئیس اتحادیه مشاوران املاک تهران درباره چگونگی اسکان داده شدن به این جمعیت مهاجر غیر قانونی در شهرهای مختلف کشور بویژه تهران، اظهار کرد: «همان‌طور که بارها اعلام شده، براساس قوانین فروش ملک به اتباع خارجی ممنوع است و تحت هیچ شرایطی فروش امکانپذیر نیست. تنها روزنه‌ای که برای این اقدام وجود دارد، خرید ملک از طریق ثبت شرکت‌ها در سازو کار شخصیت‌های حقوقی است بنابراین هیچ شخص حقیقی خارجی نمی‌تواند در ایران صاحب ملک شود.» وی همچنین درباره اجاره ملک به اتباع خارجی گفت: «برای اتباع خارجی که به طور قانونی اجازه اقامت دارد، اجاره دادن ملک ممنوع نیست اما اجاره ملک به مهاجران غیرقانونی ممنوع است و مشکل این است که تعداد بسیار زیادی از اتباع خارجی و افاغنه غیرمجاز هستند و مدرکی برای ثبت مدارک این مهاجران در سامانه وجود ندارد.» وی ادامه داد: «براساس قانون ساماندهی و پس از آن قانون الزام، مشاوران املاک موظف به ثبت قراردادهای ملکی هستند حال اینکه اتباع غیرمجاز مدارک هویتی مشخصی ندارند که در سامانه ثبت شود.» بیگی نژاد در پاسخ به این سؤال که مشاوران املاک براساس چه سازو کاری قرارداد اجاره برای مهاجران غیرمجاز تنظیم کردند، تأکید کرد: «این موضوع سؤال ما هم هست، باید در نظر بگیرید که چند سال است نسبت به فعالیت مشاوران املاک که بدون پروانه کسب، کار می‌کنند، هشدار داده‌ایم. مشاوران املاک دارای پروانه نمی‌توانند تخلف کنند و باید نسبت به تخلفات سریعاً پاسخگو باشند. آیا مشاوران املاک غیر مجاز هم این قوانین را رعایت کرده‌اند؟»

عکس: علی محمدی / ایران

از تأمین مالی جمعی تا مشارکت در زنجیره تأمین جهانی

آموزه‌های اقتصادی جنگ ۱۲ روزه

یادداشت

سیدطه حسین مدنی
رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند

تجاوز اخیر رژیم صهیونیستی به کشور، اگر چه یک بحران اجتماعی، امنیتی و اقتصادی را به وجود آورد، اما در دل خود درس‌های آموزنده‌ای را برای بخش‌های مختلف حاکمیت به همراه داشته است. هر کدام از این بخش‌ها، با توجه به نقش و مسئولیت‌های خود، می‌توانند از این تجربه به عنوان یک فرصت و باز طراحی برنامه‌ها و سیاست‌گذاری‌ها در بخش‌های مختلف استفاده کنند، این بحران در صورتی که بتوانیم از درس‌های آن بیاموزیم مثل مسیری میان بر برای عبور از بحران‌های آینده خواهد بود.

بخش اقتصاد، به عنوان یکی از ارکان حیاتی کشور، نیازمند مدیریتی است که با نگاهی جنگی و هوشمندانه پیش برود. در این شرایط، وزیر اقتصاد به عنوان فرمانده اقتصادی کشور، می‌تواند با اتخاذ تصمیمات مؤثر و راهبردی، تأثیر عمیقی بر اقتصاد و سایر حوزه‌ها بگذارد. این ضرورت ایجاب می‌کند که تمام تلاش‌ها در راستای انسجام و هم‌افزایی پس از جنگ، به سمت توسعه ابزارهای تأمین مالی جمعی متمرکز شود.

تکمیل بندر استراتژیک چابهار، با الگوگیری از تجربه کانال سوئز، می‌تواند به تجمیع سرمایه‌های متوسط و تشکیل تعاونی‌های بزرگ و قوی منجر شود؛ هدفی که نه تنها به تقویت اقتصاد کشور کمک می‌کند بلکه می‌تواند وضعیت اشتغال را نیز بهبود بخشد. علاوه بر این، برای ارتقای جایگاه ایران در زنجیره تأمین جهانی و افزایش بازدارندگی، وزارت اقتصاد باید با جدیت به تهیه اطلس صادراتی بپردازد. این وزارتخانه می‌تواند با همکاری وزارت امور خارجه، فرصت‌های صادراتی کشورهای هدف را شناسایی کرده و در قالب اطلس صادراتی در اختیار فعالان اقتصادی قرار دهد. این اقدام نه تنها به تقویت روابط اقتصادی بین‌المللی کمک می‌کند بلکه زمینه‌ساز رشد و توسعه پایدار در اقتصاد کشور خواهد بود.

انسجام بعد از جنگ در خدمت توسعه ابزارهای تأمین مالی جمعی

وزارت اقتصاد در این شرایط باید در موضوع مهم تأمین مالی با یک تغییر رویکرد عمیق به سمت مشارکت دادن بیشتر مردم گردش کرده و از انسجام و همبستگی که در میانه این درگیری میان آحاد ملت شکل گرفت؛ به بهترین شکل استفاده کند و سرعت پیشرفت پروژه‌های مختلف کشور را با تکیه بر منابع عمومی افزایش دهد.

فرمانده اقتصادی کشور در این رویکرد باید تمرکز بیشتری بر تأمین مالی جمعی داشته باشد. دولت‌ها از این روش برای تجمیع سرمایه‌های خرد مردمی و تکمیل پروژه‌های بزرگ استفاده می‌کنند تا هم سرمایه‌گذاران از آن منتفع شوند و هم دغدغه تأمین منابع مالی این پروژه‌ها رفع شود. تکمیل کانال سوئز با استفاده از منابع مردمی یکی از نمونه‌های معروف و موفق تأمین مالی جمعی است که دولت مصر به وسیله آن توانست پس از سال‌ها معطلی، این پروژه را تکمیل و یک منبع درآمدی ثابت برای بخشی از مردم این کشور ایجاد کند.

تکمیل بندر استراتژیک چابهار با استفاده از تجربه کانال سوئز

استفاده بهینه از این روش به باور و رویکرد خاص وزارت اقتصاد نیازمند است. طبق آخرین برآوردها میزان نقدینگی به بیش از ۹۰۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده که بخشی از آن می‌تواند به پروژه‌های کلان و استراتژیک تزریق شود. به عنوان نمونه با وجود این حجم از منابع مالی مردمی، چرا باید بندر مهمی چون چابهار معطل سرمایه‌گذاری خارجی برای تکمیل بماند؟ آیا این بندر نمی‌تواند به یکی از نمونه‌های جهانی تکمیل شده با تأمین مالی جمعی تبدیل شود؟ پروژه‌ای که در نبرد اقتصادی با رژیم صهیونیستی بویژه در بخش حمل‌ونقل و ترانزیت می‌تواند نقش بسیار مهمی ایفا کند.

تضمین پایداری شبکه برق کشور

بخش انرژی کشور بویژه تولید برق هم شدیداً به این ابزار نیازمند است. جمع‌سپاری مالی و استفاده از سرمایه‌های مردمی تا حد بسیار زیادی می‌تواند به توسعه نیروگاه‌های خورشیدی و بادی و تبدیل نیروگاه‌های حرارتی به سیکل ترکیبی و ایجاد ارزش افزوده برای سرمایه‌گذاران کمک کند. استفاده از ابزار جمع‌سپاری مالی در پروژه‌های جذاب انرژی می‌تواند علاوه بر تأمین نیاز داخلی و رفع ناترازی، ایران را به هاب انرژی منطقه تبدیل کند و برای کشور ارزآوری هم داشته باشد. مسلماً ارتقای جایگاه ایران در تأمین انرژی سایر کشورها، تا حدودی در ایجاد بازدارندگی نظامی هم مؤثر خواهد بود. همچنین با این شیوه می‌توان پروژه‌های تولید برق را در مناطق مختلف کشور اجرا و پایداری حداقلی برق کشور را با توجه به تهدیدات رژیم صهیونیستی، تضمین کرد.

این ابزار می‌تواند در توسعه میکرورآکتورهای هسته‌ای به عنوان یک فناوری ایمن و نوظهور در تولید برق هم به کار گرفته شود. طبق برآوردها هر هزار مگاوات برق هسته‌ای حدود یک میلیارد یورو صرفه‌جویی در مصرف سوخت‌های فسیلی خواهد داشت و این سود حاصل شده را می‌توان به سرمایه‌گذاران برگرداند.

جمع‌سپاری مالی در بخش مسکن هم می‌تواند راهگشا باشد. اگرچه این بخش مستقیماً با شرایط کنونی ارتباطی ندارد و وزارت اقتصاد هم در آن نقش مستقیمی ایفا نمی‌کند؛ اما هم از منظر تاب‌آوری اجتماعی در شرایط خاص و هم از این جهت که سیاست‌های وزارت اقتصاد بر آن مؤثر است، در اینجا قابل طرح است. به هر حال رویکرد مثبت این وزارتخانه به موضوع جمع‌سپاری مالی، اصلاح قوانین مربوط به تأمین مالی مسکن در بازارهای مالی چون بورس و رفع چالش‌های تسهیلات بانکی می‌تواند به تأمین مالی پروژه‌های انبوه مسکن، بهبود این بازار و افزایش رضایت و تاب‌آوری اجتماعی و کاهش احتمال آسیب بویژه در شرایط خاص از این بخش کمک کند. وزارت اقتصاد می‌تواند در موضوع اجاره‌داری حرفه‌ای هم با تعریف جایگاه بانک‌ها یا بازارهای مالی ایفای نقش کند.

تعاونی‌های بزرگ و اقتصاد قوی

ابزار تأمین مالی جمعی می‌تواند به تجمیع سرمایه‌های متوسط و تشکیل تعاونی‌های قوی و بزرگ با هدف تقویت اقتصاد و بهبود وضعیت اشتغال کشور هم منجر شود. مسلماً اقتصادهای مبتنی بر تعاونی و قوی بهتر می‌توانند از پس تکانه‌های خارجی به خصوص ضربات ناشی از تعرض نظامی برآیند. تحقق اهداف در این بخش نیازمند تعامل دو وزارتخانه اقتصاد و تعاون است. این دو نهاد باید با توجه به تجربه جنگ ۱۲ روزه و تجربیات حاصل از آن برای تشکیل تعاونی‌های قوی و بزرگ همکاری داشته باشند. تعاونی‌ها می‌توانند در مباحثی چون تولید برق، اجاره‌داری حرفه‌ای، مسکن و تجارت حرفه‌ای به خصوص صادرات نقش‌آفرینی کنند.

یکی دیگر از موضوعاتی که باید به طور جدی و در فضای بعد از جنگ ۱۲ روزه در دستور کار جدی وزارت اقتصاد قرار گیرد؛ تسهیل شرایط برای حضور سرمایه‌گذاران خارجی در مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی است. همان‌طور که اشاره شد شریک شدن بازیگران خارجی در منافع اقتصادی کشور، برای ما نوعی بازدارندگی به دنبال خواهد داشت. تولید خودرو در این مناطق به شرط صادرات یا حتی تولید تجهیزات نظامی مانند پهپاد با مشارکت کشورهای عضو بریکس، می‌تواند یکی از گزینه‌های ما در این بخش باشد. زمانی که منافع کشورهای خارجی به اقتصاد ما گره بخورد؛ می‌توان از قدرت چانه‌زنی آنها برای مصون نگه داشتن زیرساخت‌های اقتصادی بهره برد.

لزوم بهبود جایگاه ایران در زنجیره تأمین جهانی

وزارت اقتصاد می‌تواند با اهتمام جدی برای تهیه اطلس صادراتی، در این حوزه هم ایفای نقش کند. این وزارتخانه با همکاری وزارت امور خارجه باید فرصت‌های دقیق صادراتی کشورهای هدف را در قالب اطلس صادراتی تهیه کند و در اختیار فعالان اقتصادی قرار دهد. ارتقای جایگاه ایران در زنجیره تأمین بین‌المللی به خصوص در این منطقه، برای اقتصاد کشور یک سپر دفاعی ایجاد خواهد کرد. بر همین اساس جنگ اخیر ثابت کرد که کشور ما باید جایگاه خود را در زنجیره تأمین جهانی و منطقه‌ای بهبود دهد.

این اطلس صادراتی می‌تواند مواجهه تجاری ما را بالا برده و تجار می‌توانند با هزینه کمتر و ضریب موفقیت بالاتر در عرصه صادرات ورود کنند. افزایش قدرت تأمین ارزی کشور و تقویت تولید داخلی از نظر کمی و کیفی از دیگر نتایج این برنامه‌ریزی خواهد بود. در نهایت اطلس صادراتی می‌تواند به افزایش نفوذ ما در کشورهای هدف و ارزآوری غیرمتمرکز و در نتیجه کاهش ریسک تحریم کمک کند.